

Nr 141.

Av herr **Larsson** i Östersund **m. fl.**, *angående utredning av frågan om anskaffande av egna hem för mindre bemedlade, barnrika familjer, tillhörande skogs- och flottningsarbetare och med dem i ekonomiskt avseende jämställda befolkningsgrupper.*

Vid 1938 års riksdag väcktes i samband med Kungl. Maj:ts proposition nr 190 angående anslag till främjande av bostadsförsörjningen för mindre bemedlade, barnrika familjer m. m. en motion, II: 432, i vilken yrkades, att skogs- och flottningsarbetare och med dem i ekonomiskt avseende jämställda skulle erhålla här omnämnda lån helt räntefria i likhet med vad som gäller vid lån för anskaffande av s. k. arbetarsmåbruk. Denna förmån skulle helt naturligt tillerkännas endast barnrika familjer tillhörande förut angivna yrkeskategorier.

Såsom motivering till här relaterade förslag anfördes i motionen, att i synnerhet de årliga utgifterna för ett eget hem komme att vida överstiga berörda befolkningsgruppers ekonomiska möjligheter. I motionen återgavs på föreslagna småstugutyper noggrant uppgjorda kostnadskalkyler, som avsågo förhållandena på den jämtländska landsbygden. Av beräkningarna framgick, att även med subvention den årliga hyran för ett eget hem skulle lägst komma att uppgå till 400 à 500 kr. Så stora kostnader för bostad kunna icke betalas av landsbygdens i allmänhet små inkomstagare, och dylika hyror ligga också betydligt över den nivå, som är vanlig på landsbygden. En jämförelse med villkoren för lån till arbetarsmåbruk visar, att dessa äro ur flera synpunkter mycket fördelaktigare än de, som gälla för egna hem till barnrika familjer.

Det torde emellertid knappast vara erforderligt att i detta sammanhang närmare relatera de skäl, som framfördes såsom stöd för kravet på ökad hjälp för bostadsanskaffning till barnrika familjer tillhörande skogs- och flottningsarbetarnas yrkesgrupp. Intresserade hänvisas direkt till ifrågavarande motion, vars allmänna resonemang fortfarande äger full giltighet.

Motionen vann visserligen icke statsutskottets bifall, men i utlåtandet gjordes dock ett så positivt uttalande, att det icke torde kunna tolkas annorlunda än som ett löfte om utredning, vilket dock ännu efter fem år icke infriats. Utskottets uttalande i denna fråga återfinnes i dess betänkande nr 111, sid. 7, från år 1938 och har följande lydelse:

»I detta avseende har i motionen II: 432 särskilt erinrats om skogs- och flottningsarbetarnas hårda levnadsbetingelser samt deras familjers ofta nog ytterst

bristfälliga bostadsförhållanden. Utskottet vill icke bestrida, att för dessa och andra med dem ekonomiskt likställda befolkningsgrupper ytterligare statlig hjälp till lösande av bostadsfrågan kan visa sig vara erforderlig, men anser, att denna fråga bör bli föremål för närmare utredning. Utskottet förväntar, att Kungl. Maj:t ägnar frågan erforderlig uppmärksamhet.»

De farhågor angående möjligheterna för de ekonomiskt svaga befolkningsgrupperna att tillgodogöra sig den statliga hjälpen för att lösa sin bostadsfråga, vilka uttalades i motionen II: 432 av år 1938 och vilka faktiskt delades av såväl statsutskottet som av riksdagen, ha tyvärr visat sig vara alltför välgrundade. I årets statsverksproposition, femte huvudtiteln, sidan 23, lämnas den upplysningen, att 6 799 egna hem för barnrika familjer skapats i landet genom den statliga låneverksamheten och hyresrabatterna. De flesta av dessa egna hem ha dock byggts i städerna och i tätorterna, medan den rena landsbygden endast i undantagsfall vågat sig på denna verksamhet. Efterföljande siffror, erhållna av statens byggnadslånebyrå, tala sitt tydliga språk, och de torde därför knappast tarva några kommentarer.

Kopparbergs län har 231 egna hem, huvudsakligen byggda i städer och tätorter. I de industrifattiga landsbygdskommunerna finnas 1—4 egna hem.

Gävleborgs län har 147 egna hem. I jordbruksbetonade kommuner finnas 1—3 egna hem.

Västernorrlands län har 187 egna hem. Många jordbrukskommuner sakna helt egna hem av denna typ.

Jämtlands län har 114 egna hem, belägna uteslutande i tätorterna. Endast 18 av länets 62 kommuner ha påbörjat verksamheten, vilket helt beror på att både kommunalmännen och även klientelet anse, att bostäderna bli för dyra.

Västerbottens län har 204 egna hem i ett fåtal kommuner.

Norrbottens län har relativt högt antal egna hem, nämligen 523 st., men även här finnas de framför allt i industrisocknarna.

Ett närmare studium av byråns bostadsanskaffningssiffror för olika kommuner ger också belägg för att bostadspolitiken icke är lämpligt anpassad efter de små ekonomiska möjligheter, som betydande grupper av vårt lands befolkning ha. Den måste därför till viss del anses förfelad, ty avsikten med statens åtgärder har väl i första hand varit att tillförsäkra de familjer, som måste söka reda sig med de minsta inkomsterna, rymliga och ändamålsenliga bostäder, vilka de själva aldrig kunna skaffa sig. Samhället kan icke slå sig till ro och anse allt välbeställt, så länge alla dessa barnrika familjer med omkring 2 000 kr. i inkomst per år icke ha ekonomiska resurser att ta emot den hjälp, som räcker dem. Det är också oerhört stötande för rättskänslan, att statens förmåner i första hand kunna utnyttjas av de lägre tjänstemännen och de bättre avlönade arbetarna i städer och industrisamhällen, medan landsbygdens befolkning icke vågar åtaga sig de ekonomiska förpliktelser, som följa

med övertagandet av egna hem för barnrika familjer. Att låne- och rabattsystemet för denna verksamhet ytterligare måste byggas ut och kompletteras torde icke kunna bestridas, och hela komplexet bör upptagas till förnyad prövning i enlighet med statsutskottets förslag av år 1938. Motionärerna vilja i detta sammanhang gärna medgiva, att frågan måhända icke löses enbart genom att landsbygdens befolkning tillerkännes räntefrihet för lån till egna hem av detta slag och ansluta sig följaktligen helt till uppfattningen om en förnyad prövning av ärendet, som givetvis icke bör behöva taga ytterligare fem år i anspråk.

Åberopande förestående motivering få vi sålunda hemställa,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att frågan om anskaffande av egna hem för mindre bemedlade, barnrika familjer, tillhörande skogs- och flottningsarbetare och med dem i ekonomiskt avseende jämställda befolkningsgrupper, måtte skyndsamt utredas i enlighet med i motiveringen anförda synpunkter samt

att för riksdagen framläggas de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 19 januari 1944.

Nils A. Larsson
i Östersund.

Sigfrid Jonsson,
Alsen.

K. G. Viklund.

Sven Andersson,
Göteborg.

Evald Ericsson
i Sörsjön.

Erik Severin,
Gävle.

J. F. Grym.

Ernst Berg.

Lars Jonsson
i Haverö.

Gösta Skoglund.

K. J. Andersson.

Verner Hedlund.
